

ЗАКОН О ИНТЕРНОЈ РЕВИЗИЈИ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овим законом уређује се успостављање система ефикасне интерне ревизије у јавном сектору Републике Српске.

(2) Под јавним сектором у смислу овог закона, подразумевају се следеће организације јавног сектора (у даљем тексту: организације): корисници средстава буџета Републике Српске, буџета општина и градова, ванбуџетски фондови, агенције и друге институције основане у складу са законом, јавна предузећа и организације у којима је држава већински власник.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

а) *Интерна ревизија* је независно, објективно увјеравање и консултантска активност која има за циљ да се дода вриједност и унаприједи пословање организације и помаже организацији да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

б) *Организација* подразумева сваку институцију која се финансира из јавних средстава или јавно предузеће које у структури има најмање 50% плус једну акцију (дионицу) државног капитала.

в) *Руководилац организације* подразумева највиши ниво управљачке власти у организацијама, који је изабран или именован.

г) *Руководилац интерне ревизије* подразумева лице именовано од стране руководиоца организације, у складу са законима и прописима о државној управи Републике Српске, да управља одјељењем односно јединицом интерне ревизије за организацију.

д) *Одбор за ревизију* подразумева независно, стално тијело изабрано изван управе организације који пружа савјете у области интерне ревизије.

ђ) *Буџетски корисници првог нивоа* су организације које се финансирају из буџета Републике Српске.

е) *Буџетски корисници другог нивоа* су организације које се финансирају преко буџетских корисника првог нивоа.

ж) *Услуге увјеравања* подразумевају испитивање доказа чија је сврха обезбиједити независну оцјену о управљању ризиком, контролама или процесу руковођења унутар организације.

з) *Кодекс етике* подразумева принципе професије и праксе интерне ревизије (интегритет, независност, објективност, повјерљивост и стручност) и правила понашања која прописују понашања интерних ревизора у обављању својих функција, а Кодекс етике се примјењује и на појединце и на организацију која пружа услуге интерне ревизије.

и) *Сукоб интереса* подразумева сваки однос који није, или се чини да није у најбољем интересу организације, а неповољно утиче на способност појединца да објективно испуни своје дужности и одговорности.

ј) *Упутство за интерну ревизију* подразумијева акт који уређује процедуре чија примјена је обавезна током рада интерне ревизије, а прописане су у сврху остваривања плана рада интерне ревизије.

к) *Централна јединица за хармонизацију Републике Српске* подразумијева организациону јединицу, у оквиру Министарства финансија Републике Српске, задужену за надзор над примјеном прописа из области интерне ревизије, координацију рада јединица интерне ревизије у организацијама и извјештавања о активностима интерне ревизије.

II НАДЛЕЖНОСТ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Члан 3.

(1) Интерни ревизори ће вршити систематичан преглед и оцјену управљања ризиком, интерних контрола и руковођења организацијом, што укључује политике и процедуре и активности организације.

(2) Интерни ревизори ће оцјењивати адекватност и ефикасност система за финансијско управљање и контроле, у погледу:

- а) испуњавања задатака и постизања дефинисаних циљева организације,
- б) економичне, ефикасне и дјелотворне употребе ресурса,
- в) усклађености са успостављеним политикама, процедурама, законима и регулативама,
- г) чувања средстава организације од губитака као резултата свих видова неправилности,
- д) интегритета и вјеродостојности информација, рачуна и података, укључујући процесе интерног и екстерног извјештавања.

Члан 4.

(1) Посебне непланиране задатке консултантске природе које се односе на интерну ревизију може иницирати искључиво руководилац организације.

(2) Договор о циљу, опсегу, временском оквиру и буџету за такве посебне задатке за консултантске услуге усагласиће се између руководиоца организације и руководиоца интерне ревизије.

III ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ОРГАНИЗАЦИЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Члан 5.

(1) Функција интерне ревизије се извршава у складу са следећим принципима:

- а) независност и објективност,
- б) компетентност и дужна професионална пажња,
- в) интегритет и повјерљивост.

(2) Функције интерне ревизије се врши у складу са:

- а) Методологијом и Упутством о интерној ревизији у јавном сектору Републике Српске издатом од стране Централне јединице за хармонизацију Републике Српске,
- б) Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије издатим од стране Института интерних ревизора (ИИА) и усвојеним од стране Централне јединице за хармонизацију Републике Српске,

в) Кодексом професионалне етике за интерну ревизију издатим од стране Института интерних ревизора (ИИА) и усвојеним од стране Централне јединице за хармонизацију Републике Српске.

Члан 6.

Функција интерне ревизије у јавном сектору Републике Српске организује се у оквиру:

- а) Јединица интерне ревизије успостављених у оквиру организација из члана 1. овог закона, које испуњавају један од услова из члана 7. овог закона,
- б) Јединице интерне ревизије успостављене у саставу Министарства финансија Републике Српске за организације које не испуњавају услове из члана 7. овог закона.

Члан 7.

(1) Свака организација је обавезна да успостави јединицу или одјељење интерне ревизије, уколико задовољава критеријуме које дефинише Централна јединица за хармонизацију, узимајући у обзир критерије као што су укупан годишњи буџет, број запослених, комплексност трансакција и степен ризика који је укључен.

(2) Руководилац интерне ревизије извјештава руководиоца организације директно.

(3) Руководилац Јединице интерне ревизије и интерни ревизори немају одговорност за успостављање и функционисање адекватног и ефикасног финансијског менаџмента и система контрола, јер је за то одговоран руководиоца организације.

(4) Руководилац Јединице интерне ревизије и интерни ревизори неће извршавати послове у организацији који нису везани за функцију интерне ревизије.

Члан 8.

(1) У оквиру Министарства финансија Републике Српске (у даљем тексту: Министарство), организује се Централна јединица за интерну ревизију.

(2) Руководилац Централне јединице за интерну ревизију успоставља функцију интерне ревизије за Министарство и организације које не испуњавају критерије које дефинише Централна јединица за хармонизацију.

Члан 9.

(1) Руководиоци организација у којима су основане јединице за интерну ревизију, запослиће неопходно особље у јединици за интерну ревизију у складу са критеријима које дефинише Централна јединица за хармонизацију.

(2) Минималан број особља у свакој јединици из става један овог члана су два запослена, у која се убрајају и ревизори који се обучавају.

Члан 10.

Предузећа на која се односи Закон о јавним предузећима Републике Српске, успостављају јединицу интерне ревизије у складу са Законом о јавним предузећима Републике Српске.

Члан 11.

- (1) Јединице интерне ревизије основане у складу са чланом 7. овог закона врше ревизију свих организација, програма, активности и процеса, укључујући и јединице нижег нивоа потрошње у оквиру организације које нису испуниле критеријуме за успостављање јединице за интерну ревизију, које дефинише Централна јединица за харминизацију.
- (2) Јединице за интерну ревизију оних организација које су одговорне за управљање пројектима и програмима који се имплементирају између више организација (одјелења), координираће рад јединица за интерну ревизију или оних организација интерне ревизије које учествују у тим програмима односно пројектима.
- (3) Јединице за интерну ревизију буџетског потрошача првог нивоа неће вршити ревизију активности буџетског потрошача другог нивоа у којој је основана независна јединица за интерну ревизију или њене потрошачке јединице нижег нивоа.
- (4) Јединица за интерну ревизију буџетског потрошача првог нивоа ће надzirати и координирати активности јединица за интерну ревизију буџетских потрошача другог нивоа.

IV ФИНАНСИРАЊЕ ЈЕДИНИЦА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ И СУКОБ ИНТЕРЕСА

Члан 12.

- (1) Свака организација која испуњава један од критерија које дефинише Централна јединица за хармонизацију у складу са чланом 7. овог закона ће запослити једног извршиоца као руководиоца своје јединице за интерну ревизију, који ће бити именован од стране руководиоца организације.
- (2) Јединица за интерну ревизију ће имати буџетску алокацију која се може идентификовати за извршење одговорности и активности успостављених овим законом.

Члан 13.

- (1) Уз испуњавање општих услова за запошљавање који су прописани Законом о раду или Законом о административној служби у управи Републике Српске, интерни ревизори треба да посједују високу стручну спрему и одговарајуће радно искуство.
- (2) Додатни услови запошљавања интерних ревизора ће бити детаљно наведени у Правилнику о запошљавању интерних ревизора који ће објавити Централна јединица за хармонизацију.
- (3) Руководиоци јединица за интерну ревизију ће бити именовани, разрјешавани или распоређивани уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију.

Члан 14.

Руководилац јединице за интерну ревизију или интерни ревизор неће учествовати у ревизији ако постоје неки од следећих облика сукоба интереса:

- а) ако је интерни ревизор био запослен као руководиоца у организацији код које врши ревизију за вријеме последње три године,

- б) ако су ревизор, његов брачни друг или рођаци до другог степена сродства били запослени на позицији руководиоца у организацији у којој се врши ревизија за три последње године,
- в) ако ревизор, његов брачни друг или рођаци до другог степена сродства имају акције или удјеле у организацији у којој се врши ревизија,
- г) ако постоје друге околности које могу довести до сукоба интереса, ако се сматрају таквим и ако су објашњене писменим путем од стране руководиоца јединице за интерну ревизију.

V ПОСТУПЦИ И АКТИВНОСТИ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Члан 15.

- (1) Основне активности интерне ревизије обављају се кроз процесе:
 - а) стратешко (трогодишње) и годишње планирање ревизије,
 - б) тестирање, испитивање и оцјена података и информација,
 - в) извјештавање о резултатима и давање препорука да би се побољшало пословање и
 - г) преглед праћења и извршавања препорука интерне ревизије од стране управе.
- (2) Наведени процеси дефинишу се у Смјерницама за интерну ревизију у јавном сектору, које ће прописати Централна јединица за хармонизацију.

Члан 16.

Руководилац јединице за интерну ревизију, обавезан је:

- а) припремити оперативна упутства и Правилник о интерној ревизији, у складу са односним прописима,
- б) припремити стратешки план за раздобље од три године,
- в) припремити годишњи план ревизије на основу оцјене ризика и усвојеног стратешког плана, те након његовог одобравања од стране руководиоца организације, осигурати његову адекватну имплементацију и надзор над његовим извршавањем,
- г) организирати и координирати активности интерне ревизије и надзирати имплементацију планираних активности,
- д) информисати руководиоца организације о постојању сукоба интереса везано за његов задатак,
- ђ) информисати руководиоца организације уколико се појави сумња о неправилностима и/или превари који могу резултирати криминалним активностима, кршењем прописа или дисциплинских процедура, те обавијестити тужилаштво у случају неправилности или превара криминалне природе,
- е) послати извјештај интерне ревизије руководиоцу организације, а ако је ревидирана организација буџетски потрошач другог нивоа, његовом руководиоцу такође,
- ж) припремати годишњи извјештај о активностима интерне ревизије,
- з) осигурати висок квалитет активности интерне ревизије и примјену правила издатих од Централне јединице за хармонизацију,
- и) евидентирати све активности ревизије и чувати документацију везану за интерну ревизију,
- ј) осигурати обуку интерних ревизора, припремати и достављати годишњи план обуке руководиоцу организације, ради одобравања, и осигурати његову имплементацију,

- к) извршавати годишњу оцјену могућности и ресурса јединице интерне ревизије и достављати препоруке руководиоцу организације ради усклађивања са годишњим планом ревизије,
- л) сарађивати са Главним ревизором јавног сектора Републике Српске у размјени извјештаја, документације и мишљења,
- љ) иницирати ангажман екстерних експерата,
- м) осигуравати ефикасно кориштење ресурса додијељених за извршавање функције интерне ревизије,
- н) усмјеравати пажњу Централне јединице за хармонизацију на све разлике у мишљењима између интерних ревизора и руководиоца организације.

Члан 17.

Интерни ревизор има права да:

- а) уђе у просторије организације у којој врши ревизију, узимајући у обзир сигурносна правила и правила доброг понашања,
- б) приступи одговарајућој документацији везаној за ревизију у организацији у којој врши ревизију, укључујући боравак, професионалним или пословним тајнама и осталој документацији и подацима који су електронски чувани, обезбјеђујући заштиту тајности дефинисану у законима, подзаконским и интерним актима,
- в) тражи фотокопије, изводе или потврде поменутих докумената, и у извјесним случајевима, да узме оригинална документа, остављајући копију назад, са потврдом о узимању,
- г) захтијева усмену или писмену информацију од запослених радника или руководиоца организације у којој се врши ревизија,
- д) захтијева информације од других институција везано за активности и управљање организацијама у којима се врши ревизија.

Члан 18.

Интерни ревизор има обавезе да:

- а) спроведе програм ревизије за вријеме обављања активности ревизије,
- б) да информише руководиоца организације у којој се врши ревизија о почетку ревизије и да му презентира писмо о именовању,
- в) проучи документацију и значајне услове за формулисање објективног мишљења,
- г) у писаној форми, објективно и истинито вреднује налазе и подржи их доказима,
- д) информише руководиоца јединице за интерну ревизију ако се, за вријеме обављања ревизије, појави сумња на неправилности и/или преваре,
- ђ) направи нацрт ревизорског извјештаја и размотри га са управом и одговорним особама у организацији у којој се врши ревизија,
- е) укључи у завршни ревизорски извјештај сва неслагања управе организације у којој се врши ревизија,
- ж) пошаље нацрт и коначан ревизорски извјештај руководиоцу јединице за интерну ревизију,
- з) руководиоца интерне ревизије одмах информише, у случају сукоба интереса везаних за ревизију,
- и) врати сва оригинална документа након завршетка ревизије,
- ј) чува сваку државну, професионалну или пословну тајну коју је можда сазнао у току интерне ревизије и
- к) чува цјелокупну радну документацију интерне ревизије.

Члан 19.

- (1) На основу ревизорских налаза и препорука, организација у којој је вршена ревизија, припрема акциони план одређујући одговорна лица и крајњи рок за предузимање неопходних мјера у оквиру њихове надлежности и информише руководиоца организације и руководиоца јединице за интерну ревизију о примјени акционог плана.
- (2) Руководилац интерне ревизије ће накнадно, а најкасније у року од шест мјесеци, пратити примјену препорука датих у извјештају интерне ревизије, са циљем да утврди да ли је организација примјенила дате препоруке.
- (3) О резултатима праћења из става (1) овог члана, руководиоца интерне ревизије ће информисати руководиоца организације и одбор за ревизију, уколико је основан.
- (4) Извјештај о накнадном прегледу наведен у ставу (2) овог члана, доставља се на захтјев законодавног, извршног или судског органа, као и одговарајућим институцијама екстерне ревизије.

Члан 20.

- (1) Послије завршетка сваке фискалне године, руководиоца интерне ревизије ће, у року од 60 дана, сачинити годишњи извјештај у којем ће одвојено навести издате ревизорске извјештаје и остале активности које су завршене или су у току на дан завршетка фискалне године.
- (2) Годишњи извјештај садржи преглед основних закључака из свих интерних ревизија извршених у току године са циљем обезбјеђивања опште оцјене система финансијског управљања и контроле, као и анализе свих случајева који су укључивали кршења закона и прописа, те случајева прослијеђених тужилаштву у току године.
- (3) Годишњи извјештај садржи информацију о извршеној активности интерне ревизије у односу на планиране активности.
- (4) Копија извјештаја се доставља руководиоцу организације, одбору за ревизију уколико је основан, и Централној јединици за хармонизацију.
- (5) Годишњи извјештај се доставља Главном ревизору јавног сектора Републике Српске и другом екстерном ревизору, а биће достављен, на њихов захтјев, одговарајућем законодавном, извршном или судском органу.

Члан 21.

Руководилац јединице за интерну ревизију буџетског потрошача другог нивоа, подноси извјештаје о интерној ревизији, укључујући годишњи извјештај о интерној ревизији, руководиоцу јединице за интерну ревизију буџетског потрошача првог нивоа у року од 15 дана од дана издавања извјештаја.

Члан 22.

- (1) Свака организација интерне ревизије подлијеже екстерном прегледу контроле квалитета који се извршава најмање једном у пет година, да би се утврдила усклађеност издатих извјештаја са важећим стандардима професионалне праксе интерне ревизије.
- (2) Преглед из става (1) овог члана врши квалификована лица која су независна од организације и код којих не постоји стварни или могући сукоб интереса.

(3) Екстерну контролу квалитета и избор лица или независне организације за екстерну контролу квалитета, дефинисаће Централна јединица за хармонизацију.

VI ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈУ

Члан 23.

(1) Руководилац организације који има обавезу успостављања јединице за интерну ревизију у складу са чланом 7. овог закона, може успоставити одбор за ревизију у складу са следећим условима:

а) да одбор за ревизију сачињавају лица која нису запослена у организацији и да посједују одговарајуће квалификације и стручност из подручју финансијског управљања и контроле, интерне и екстерне ревизије.

б) да је претходно обезбјеђена сагласност министра финансија и руководиоца Централне јединице за хармонизацију.

(2) Став (1) овог члана примјењује се на све организације, осим јавних предузећа којима је држава већински власник, и у којима се одбор за ревизију оснива у складу са Законом о јавним предузећима у Републици Српској.

Члан 24.

Надлежност одбора за ревизију укључује:

а) усвајање правилника о раду одбора за ревизију;

б) подршку активностима интерне ревизије путем савјета о:

1) структури јединице за интерну ревизију,

2) именовану и разрешењу руководиоца јединице за интерну ревизију,

3) стратешком и годишњем плану јединице за интерну ревизију,

4) годишњем извјештају јединице за интерну ревизију,

5) извјештају о накнадном прегледу и

6) извјештају о екстерном прегледу квалитета рада јединице за интерну ревизију.

VII ЦЕНТРАЛНА ЈЕДИНИЦА ЗА ХАРМОНИЗАЦИЈУ

Члан 25.

Централна јединица за хармонизацију се успоставља у оквиру Министарства финансија Републике Српске, а одговорна је за развој, руковођење и координацију интерне ревизије у организацијама, у области:

а) иницијативе за измјене Закона о интерној ревизији у јавном сектору Републике Српске,

б) припреме и примјене програма обуке и сертификавања интерних ревизора у Републици Српској,

в) усвајања и примјене стандарда за интерну ревизију и Кодекса професионалне етике за интерне ревизоре,

- г) усвајања и примјене радне методологије интерне ревизије,
- д) усвајање и примјене стратегије развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору Републике Српске,
- ђ) давања мишљења на правилник за интерну ревизију организација које успостављају јединице интерне ревизије,
- е) координације рада јединица за интерну ревизију у организацијама,
- ж) давање сагласности на избор руководиоца јединица за интерну ревизију и на успостављање одбора за интерну ревизију,
- з) сарадње са Главном службом за ревизију јавног сектора Републике Српске у циљу остваривања ефикасне и дјелотворне интерне и екстерне ревизије,
- и) надзора над примјеном свих прописа за интерну ревизију,
- ј) рјешавања неслагања у мишљењима, између руководиоца интерне ревизије и руководиоца организације.

Члан 26.

Поред надлежности из члана 25. овог закона, Централна јединица за хармонизацију Републике Српске је надлежна за:

- 1) припрему годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за достављање Влади Републике Српске, након сагласности министра финансија.
- 2) извјештај из тачке 1) овог члана садржи анализу примијењене радне методологије Централне јединице за хармонизацију, са препорукама за њено побољшање, и информације о статусу примјене препорука садржаних у извјештајима о интерној ревизији, који су достављени Централној јединици за хармонизацију.

Члан 27.

Организација, процедуре и финансирање Централне јединице за хармонизацију Републике Српске уређују се правилником о раду Централне јединице за хармонизацију, којег доноси министар финансија.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 28.

- (1) Подзаконске акте за спровођење овог закона, на приједлог Централне јединице за хармонизацију, доноси министар финансија Републике Српске у року од четири мјесеца од дана именовања руководиоца Централне јединице за хармонизацију.
- (2) До доношења прописа из става (1) овог члана, организације које испуњавају сљедеће критерије, дужне су именовати најмање једног интерног ревизора, а најкасније у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, и то:
 - а) Организација чији оперативни буџет прелази износ од 10.000.000 КМ годишње, или
 - б) Организација који запошљава више од 200 запослених, или
 - в) Организација која извршава трансакције чији износ је већи од 15.000.000 КМ годишње.

Члан 29.

Централна јединица за хармонизацију ће припремити оперативне процедуре и методологију за интерну ревизију, у року од годину дана од дана именованја руководиоца Централне јединице за хармонизацију.

Члан 30.

До доношења подзаконских аката из члана 28. овог закона примјењиваће се постојећа правила и прописи у области интерне ревизије уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 31.

Организације ће ускладити своје интерне прописе са одредбама овог закона, у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 32.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-181/08
Датум: 30. јануар 2008. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић